

Descoperirile aparținând aspectului cultural Ciomortan de la Păuleni (campaniile 1999-2000)

1. Fortificații.

1. a. Valul.

Atât cât se poate constata în stadiul actual al cercetărilor, cel puțin primele construcții de fortificare ale așezării datează din începutul bronzului mijlociu. Această concluzie rezultă din faptul că straturile Coțofeni (în car. A 8-14) și Cucuteni-Ariuşd (în car. A 15-16), în partea de nord a S.I, sunt suprapuse de valul de nord al așezării (Pl.I/IV), iar complexele culturii Wietenberg, în marea lor majoritate se află pe valul așezării și suprapun complexele aparținând aspectului cultural Ciomortan.

Substructura valului constă dintr-un schelet compus din casete formate din șiruri de stâlpi înfiți în pământ. Casetele au fost umplute apoi cu pământ. Șirurile de gropi de stâlpi surprinse sub val au perforat locuințele Ariuşd și Coțofeni (Pl.I; IV). În prezent, înălțimea maximă a valului este de 2,8 - 2,9 m de la bază. Valul are structura complexă, cuprinzând urme de substructură de lemn și mai multe secvențe de pământ de umplură.

În profilul A se observă clar urme de stâlpi aflați la distanța de 6,7 m între ei (Pl.IV). Stâlpul aflat spre interiorul așezării a perforat straturile Coțofeni și Cucuteni-Ariuşd și a intrat ușor (cu cca. 10 cm) în stratul steril (cca 60 cm de la baza valului), iar cel aflat spre exteriorul așezării a străpuns stratul Coțofeni și a intrat ușor (cu cca. 16 cm) în stratul eneolitic (cca. 40 cm de la baza valului). Acest stâlp făcea parte dintr-un șir de stâlpi, fiind orientat paralel cu linia valului, surprins în car. A-13 și B-13 și regăsit pe profilul B/C (Pl.I; IV). După toate probabilitățile, și stâlpul surprins în car. A-10 făcea parte dintr-un asemenea șir, însă săpăturile în car. B-10, C-10 și D-10 nu au ajuns încă la baza valului. Așa cum se observă în profilele A și B/C, umplutura valului, între cele două rânduri de stâlpi, este net diferită față de structura valului nord și sud de stâlpi.

Umplutura valului dintre cele două rânduri de stâlpi prezintă mai multe secvențe stratigrafice. În stadiul actual al cercetărilor este greu de apreciat dacă multitudinea secvențelor se datorează unor adăugiri la val, în diferite perioade, sau dacă ea reflectă succesiunea în care - în cadrul aceleiași perioade istorice - s-au depus mai multe soluri de pământ, extras la diferite adâncimi și din diverse locuri. În toate secvențele stratigrafice în profilele A și B/C s-au găsit laolaltă fragmente ceramice aparținând numai culturilor Cucuteni-Ariuşd, Bodroghkeresztúr și Coțofeni.

1. b. Șanțuri.

În exteriorul valului au fost surprinse două cavități: una, în imediata apropiere a locuinței Ariuşd (L.5), pe panta de nord a dâmbului, reprezintă un complex a cărui destinație nu o putem, deocădată, defini cu certitudine, iar altul, aflat mai jos, la poalele dâmbului, reprezintă cu siguranță șanțul de apărare. Acesta a fost doar atins de săpături.

1. c. Turn (?), poartă (?) și culoarul de acces la acestea.

Într-una dintre porțiunile cercetate, pe panta interioară a valului (car. B,C - 9, 10, 11, 12), s-a constatat un culoar de acces dinspre interiorul așezării spre mijlocul valului sau, poate, spre exteriorul așezării (nefiind cercetată partea din exteriorul valului nu se poate stabili acest lucru cu certitudine), lăsat în timpul ridicării valului. Lățimea culoarului - 0,8-1,3 m. În zona coamei valului, acest culoar intră într-o construcție de lemn masiv, de la care s-au păstrat două rânduri paralele de stâlpi (în prelungirea culoarului), înfiți în pământ. Porțiunea acestui culoar, surprinsă în profilul longitudinal al valului (car. C-12, D-12) (Pl.II/1; Pl.IV/ C-12, D-11) și în imediata sa apropiere, a fost puternic arsă: structura de lemn a fost carbonizată, iar pământul din interiorului con-

strucției (lut în amestec cu pietriș, identic cu straturile superioare ale valului), pe toată lățimea construcției, din cauza temperaturii ridicate, a căpătat culoarea roșie (Pl.II). În profilul longitudinal al valului din C-12 și D-12, (Pl.II/1, Pl.IV) în profilul C, D -10/11 și C,D-11/10 (Pl.IV) și în grundriss-ul dintre aceste două profile (car. C-11, 12 și D-11-12) (Pl.II/2) s-au observat urmele unei construcții de lemn, arse. În profilele longitudinale ale valului s-a observat că acesta apare în profil ca o succesiune de mai multe depuneri de pământ (Pl.IV/1; IV C-12, D-11). Depunerile valului au formă sinusoidală, ceea ce sugerează că în val au existat mai multe culoare de acest gen. În profilul longitudinal C-12, D-11 se observă umplutura culoarului compusă din lut în amestec cu mult pietriș, arsă la roșu, în contrast cu toate nuanțele de culoare surprinse în umplutura valului (gălbui, cenușiu, brun, negru). În partea de vest a umpluturii culoarului, în C-12 se observă urma unui stâlp ars, în poziție verticală (Pl.II/2; IV). În profilul longitudinal A, B, C, D - 11/10 (Pl.II/ 2), în dreptul stâlpului surprins în C-12, în C-11/10, în umplutura argiloasă galbenă a culoarului se observă urme de nuanță roșiatic-negricioasă ale unui alt stâlp ars în poziție verticală (Pl. II/2; IV). Între acest din urmă stâlp și cel din C-12, în grundis-ul din car. C-12 și C-11 se observă un șir de gropi de stâlpi cu umplutura arsă la roșu (Pl.II/2). Observațiile de mai sus indică existența aici a unei construcții care pleacă probabil de la baza valului și se ridică deasupra coamei valului. Presupunem că această construcție reprezintă unul dintre turnurile așezării, care a fost incendiat, eventual, în timpul asediului așezării. Sperăm că cercetările viitoare vor furniza date mai concludente în ceea ce privește destinația și rostul construcției respective.

În umplutura culoarului, precum și a construcției, au fost găsite multe fragmente ceramice de tip Ciomortan, majoritatea dintre ele provenind din zona puternic arsă.

2. Complexul (L.7a).

La capătul de sud al culoarului, aproape de baza valului, a fost descoperit un alt complex aparținând aspectului cultural Ciomortan. Acesta era ușor adâncit în umplutura valului, avea forma neregulată, alungită (cca. 1,8 x 4 m) și era dispus perpendicular față de culoar (Pl.III/2, 3). Din umplutura acestui complex provin multe fragmente de oase de animale, două fragmente de oase umane (un fragment

de mandibulă și altul de calotă craniană*), precum și numeroase fragmente ceramice de tip Ciomortan. Acestui complex îi aparțin și câteva gropi de stâlpi surprinse alături. Atât acest complex, cât și o parte din culoar au fost suprapuse de o locuință a culturii Wietenberg (L.7): s-a observat, de exemplu, că umplutura L.7a a apărut imediat sub vetrele locuinței Wietenberg, L.7 (Pl.III/1/a).

3. Ceramica de tip Ciomortan.

Materialul ceramic de tip Ciomortan descoperit la Păuleni include patru categorii.

1) Specia grosieră reprezentată de fragmentele unor recipiente de dimensiuni mari și mijlocii, cu gura larg deschisă, decorate uneori cu brăie în relief dispuse sub buză și/sau pe exteriorul buzei.

2) Ceramica grosieră cu exteriorul, iar de multe ori și interiorul, prelucrat cu măturica (*Besenschtrich*) (Pl.V/2, 4; VI; VII/5-9; VIII); acestei categorii îi aparține majoritatea fragmentelor ceramice de tip Ciomortan. Proporția ridicată a ceramicii striate în cadrul grupului Ciomortan reprezintă o noutate, întrucât în publicațiile de până acum prezența masivă a acestei categorii ceramice nu se constata.

3) Speciei semifine îi aparțin recipiente de dimensiuni mari și mijlocii, printre care cel puțin o parte au fost probabil "amfore", similare celor bine cunoscute în cadrul culturii Costișa, ele aveau corpul bombat, gâtul îngust și înalt (Pl.IX/2, 4-7). Uneori aceste recipiente sunt ornamentate cu triunghiuri incizate, dispuse de obicei în registre orizontale, dar uneori și verticale (în publicațiile săpăturilor vechi această ceramică nu apare), hașurate sau umplute cu împunsături, nu lipsește nici brâul în relief.

4) Categoriei de ceramică fină îi aparțin recipiente de dimensiuni mai mici, printre care se evidențiază două forme principale: "amforete" (s-au găsit câteva exemplare întregi sau întregibile) - recipiente de dimensiuni mici (H - sub 10 cm), cu corpul sferic și gâtul cilindric îngust, cu una sau două toarte, cu secțiunea ovală, trase din buză și prinse de corp (Pl.XI; XII/1-3); câni și cești cu toarte în bandă, supraînălțate, deseori ornamentate cu triunghiuri incizate, dispuse de obicei, în registre orizontale, hașurate sau umplute cu împunsături; pe câteva fragmente se observă ornamentarea executată în tehnica împunsăturilor

successive (Pl.VII/3); unele fragmente ceramice din această categorie din exterior sunt decorate cu triunghiuri incizate, iar în interior cu măturică (Pl.X/1).

4. Încadrarea culturală și cronologică.

Atât cât permite stadiul actual al cunoașterii materialului ceramic de la Păuleni și din mai multe așezări ale culturii Costișa, din vestul Moldovei (Pl.XVIII; XIX; XX), apreciem că materialul ceramic de tip Ciomortan, descoperit până acum la Păuleni, prezintă similitudini importante cu ceramica culturii Costișa. Cele mai apropiate analogii se constată în așezările Costișa¹, Deleni² și Poduri³. Una dintre deosebirile considerabile ale repertoriului ceramic de la Păuleni pare a o reprezenta proporția mai ridicată a ceramicii ornamentate în stilul *Besenstrich* (prezentă de altfel, în proporții diferite, în aproape toate așezările culturii Costișa⁴). Menționăm că proporția mai ridicată a acestui gen de ceramică la Păuleni poate avea drept explicație plauzibilă faptul că în perioada imediat anterioară, în sud-estul Transilvaniei a fost răspândit grupul *Zoltan*, caracterizat printr-o largă răspândire a ceramicii striate⁵. Alt element specific ceramicii de tip Ciomortan îl reprezintă triunghiurile incizate, umplute cu puncte, executate uneori în tehnica împunsăturilor succesive. În proporții mult mai reduse acest ornament

este întâlnit în grupul *Zoltan*⁶, în cadrul culturilor Monteoru⁷ și Costișa⁸. Se pare că și tehnica împunsăturilor succesive constituie un element specific al ceramicii de la Păuleni. Precizăm că în cadrul culturii Costișa se observă un grad ridicat de varietate, datorat probabil diferențelor cronologice în cadrul acestei culturi, care, în Moldova, pare să se fi dezvoltat pe toată durata bronzului mijlociu. În lumina acestei precizări se poate enunța că așezarea de la Păuleni, alături de alte câteva așezări din sud-estul Transilvaniei, răspândite din Depresiunea Ciucului până în Țara Bârsei (*Zoltan*⁹, *Peteni*¹⁰, *Rotbav*¹¹), aparțin tot culturii Costișa și datează din perioada anterioară pătrunderii în zonă a culturii *Wietenberg*. La acestea se poate adăuga și un vas ceramic izolat din Țara Bârsei (Brașov "*Ziegelei Schmidt*"), atribuit de Al. Prox în 1940 culturii *Tei*¹².

Nu s-au confirmat deocamdată informațiile privind prezența în așezarea Păuleni a ceramicii de tip Monteoru. De altfel, aceste informații nu au fost confirmate nici de ilustrațiile din publicațiile privind "cultura Ciomortan". În ceea ce privește încadrarea cronologică a nivelului Ciomortan de la Păuleni, ținând cont de analogiile cele mai apropiate în materialele culturii Costișa, precum și situația stratigrafică cuprinsă acolo¹³, îl situăm la nivelul Monteoru IC3.

Note

* ALEXANDRA COMȘA, în: *Angustia*, 5, 2000.

1. ANCA POPESCU, în *Angustia*, 5, 2000.

2. *IBIDEM*.

3. *Catalogul expoziției "Cultură și civilizație din Carpații Răsăriteni în lumina noilor descoperiri arheologice"*, Sf. Gheorghe, 1998, p. 58, Pl. XXVI, 2-3.

4. ANCA POPESCU, *Op. cit.*

5. V. CAVRUC, *The final stage of the Early Bronze Age in South-Eastern of Transylvania (in the light of new excavations at Zoltan)*, în: *Thraco-Dacica*, XVIII, nr. 1-2, 1997, p. 97-133.

6. *IDEM*, p.125, fig. 14/13.

7. EUGENIA ZAHARIA, *La culture de Monteoru. Sa deuxième étape de développement à la lumière des fouilles de Sărata Monteoru (dép. de Buzău)*, în: *Dacia*, N.S., XXXIV, 1990, p. 32, fig. 11/3 - 5, 5a; fig. 12/3 - 7, 11 - 15, 22, 25 -26, 30 -32.

8. *Catalogul expoziției "Cultură și civilizație din Carpații Răsăriteni în lumina noilor descoperiri arheologice"*, Sf. Gheorghe, 1998, p. 58, Pl. XXVI, 2-3.

9. V. CAVRUC, *Considerații privind situația etnoculturală în sud-estul Transilvaniei în epoca bronzului mijlociu*, în: *Angustia*, 4, 1999, p.13-41.

10. SZÉKELY Zs., *Perioada timpurie și începutul celei mijlocii a epocii bronzului în sud-estul Transilvaniei*, 1997, p.80.

11. A.C. FLORESCU, *Repertoriul culturii Noua-Coslogeni din România. Așezări și necropole*, în: *CCDJ*, X, Călărași, 1991, p. 187, Fig. 15/4-5. După părerea noastră, confirmată verbal și de dr. Al.Vulpe, unul dintre autorii săpăturilor de la Rotbav, această ceramică nu aparține culturii Noua (Noua I), așa cum susținea eronat regretatul A.C. Florescu, ci culturii Costișa.

12. AL. PROX, *Die Tei Kultur im Burzeland*, în: *Mitteilungen des Burzenlander sahiscen Muzeum*, IV, 1940.

13. Al. Vulpe, M. Zămoșeanu, *Săpăturile de la Costișa*, în *Materiale și Cercetări arheologice*, 8, 1962, p. 309-316

Lista planșelor/List of Plates

Pl. I. Păuleni. Profilul valului de nord. 1 - Profilul A (malul de vest a S. I.); 2 - Profilul B/C (malul de vest a S. I.).

Pl. II. Păuleni. Urmele turnului și a culoarului (Compl. 13). 1 - Profilul longitudinal al valului (car. C,D - 11/12). Vedere din sud din incinta așezării; Dunga verticală de lângă latura de vest a petei de culoarea roșie (umplutura turnului) reprezintă urma unui stâlp.

2 - grundrisul car. C,D - 11, 12; se vede și partea superioară a profilului 11/10, în care se observă urma unui stâlp ars.

Pl. III. Păuleni. Complex L.7a (aspectul cultural Ciomortan). 1 - Partea superioară a umpluturii L.7a: a - umplutura complexului 7a suprapusă de o vatră a locuinței culturii Wietenberg (L.7); b - detaliu. 2 - L.7a după golire. 3 - L.7a după demontarea L.7: a - vedere de ansamblu (majoritatea gropilor de stâlp aparțin locuinței Wietenberg, L.7); b - de-taliu.

Pl. IV. Păuleni. Profilele valului de nord. A - profilul transversal A (malul de vest a S. I), B/C - profilul transversal B/C (malul de est a S. I), C11/12 - profilul longitudinal pe coama valului C11/12, D11, 10/11 - profilul longitudinal pe latura de sud a matorului între car. ABCD-10 și ABCD-11, vedere din sud; 11/10 - profilul longitudinal pe latura de nord a matorului între car. ABCD 11 și ABCD 11, vedere din nord. Legenda: a - suprafața actuală a terenului, b - strat arabil, pământ negru amestecat, c - pământ negru amestecat, d - lut nisipos cu pi-etriș, e - pământ maroniu amestecat, f - lut nisipos amestecat cu pământ și pietriș, g - lut galben deschis, h - lut nisipos ars la roșu, j - pământ nisipos brun, k - argilă galbenă, l - pământ cenușiu-negricios - stratul Coțofeni, m - bucăți de chirpici, n - lemn ars, o - pământ brun - stratul Ariușd, p - gropi de braconaj.

Pl. V. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl. VI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.VII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.VIII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.IX. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.X. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XIII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XIV. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XV. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XVI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

Pl.XVII. Cultura Costișa. Așezarea Costișa. Ceramica.

Pl.XVIII. Cultura Costișa. 1, 2 - Poduri, 3 - așezarea Costișa. Ceramica.

Pl.XIX. Cultura Costișa. 1-2, 4-8: Costișa, 3 - Lunca. Ceramica.

Pl. I. Păuleni. The section of the northern wall. 1-section A (the western bank of S.I.), 2-Profile B/C (the western

bank of the S.I.).

Pl. II. Păuleni. Traces of the tower and the corridor (compl 13). 1. The longitudinal section of the wall (car. C,D -11/12) view from the south from the precincts of the settlement; The whitish vertical line next to the western side of the red spot (the filling of the tower) represents the trace of a pillar, 2. The groundris in the square C,D - 11/12; the superior part of the 11/10 section can also be seen, it presents traces of a buint pillar.

Pl. III. Păuleni. Complex L.7a (the Ciomortan cultural aspect). 1. The superior part of the filling L.7a: a the filling of the complex 7a overlapped by a hearth of the Wietenberg culture dwelling (L.7); b-detail. 2. L.7a after 3. L.7a after the dismantling of L.7: a-general view (the majority of the pillar holes belong to the Wietenberg dwelling L.7); b-detail.

Pl. IV. Păuleni. The sections of the northern wall. A-transversal section A (the western bank of the S.I.), B/C-the transversal profile B/C (the eastern bank of the S. I.), C 11/12 the longitudinal section on the summit of the wall C 11/12, D 11, 10/11 the longitudinal section on the southern side of one of the parts of the square A1BCD and ABCD, view from the south; 10/11-longitudinal section on the northern side of one of the parts of the square ABCD 11 and ABCD 11, view from north. Legend: a the present-day surface of the field, b arable layer, mixed block earth, c black mixed soil, d sandy clay with gravels, e-mixed brownish earth, f sandy clay mixed with earth and gravel, g light yellow clay, l grey-swarthy earth-the Coțofeni layer, m fragments of adobe, n buint wood, o brown earths-the Ariușd layer, p poaching holes.

Pl. V. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. VI. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. VII. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. VIII. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. IX. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. X. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XI. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XII. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XIII. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect.

Pottery.

Pl. XIV. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XV. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XVI. Păuleni. The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl. XVII. The Costișa Culture. The Costișa settlement.

Pottery.

Pl. XVIII. The Costișa Culture. 1-2. Bridges, 3. The

Costișa settlement. Pottery.

Pl. XIX. The Costișa Culture. 1-2, 4-8: Costișa, 3-Lunca.

Pottery.

ABSTRACT

The Discoveries belonging to the Ciomortan Cultural Aspect from Păuleni

At the present stage of research, we consider that the bearers of the Ciomortan cultural aspect constructed at least the first fortifications in the Păuleni settlement, at the beginning of the Middle Bronze Age. The north wall represents one of the elements of the fortifications system. The excavations, which sectioned the wall up to the sterile ground, show the team framework of the rampart.

There must be on trench for defense in front of the wall, and possible, another small ditch.

In one of the researched trenches, there were discovered the remains of a tower (?) built of massive timber boards and also an access corridor from the tower to the interior of the settlement, with a width of about 0,8-1,2 m (the complex no. 13). The corridor was left unoccupied during the erection of the wall.

A complex (L. no. 7a) of uneven shape, slightly deepened in the ground was discovered at the southern end of the corridor: Many ceramic fragments and fragments of animal and two human bones completed this complex.

The Wietenberg culture complexes overlapped the entire complex belonging to the Ciomortan cultural aspect.

The pottery of the Ciomortan type included 4 categories:

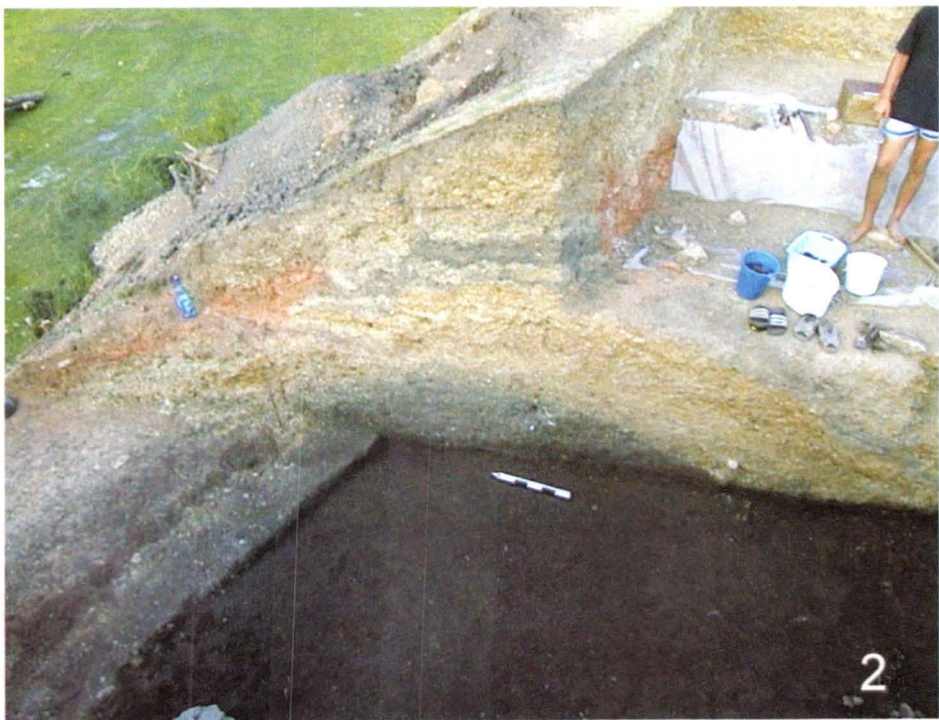
- 1. Coarse, sometimes decorated with girdles in relief;*
- 2. Coarse, decorated in Besenstrich style;*
- 3. Semi-fine, of big amphora, decorated with cut triangles;*
- 4. Fine (cups, mugs and small "amphora") often decorated in the technique of incision, pricking and successive pricks.*

Considering the close analogies, the ceramic material of the Ciomortan type can be attributed to the Costișa culture. Moreover, there are more settlements in the southeastern Transylvania (Peteni, Zóltan, Rotbav, Brașov) which can be attributed to the same (Costișa) culture.

For the moment, the Ciomortan type record from the Păuleni site can be synchronized with the I C3 phase of the Monteoru culture.

Cercetător Dr. Valeriu Cavruc
Muzeul Carpaților Răsăriteni
Sf. Gheorghe, str. Libertății, nr. 4
Tel: 067/314139
e-mail: mcr@planet.ro

Dr. Gheorghe Dumitroaia
Complexul Muzeal Județean Neamț
str. M. Eminescu, nr. 10, cod 5600, Piatra Neamț
Tel: 033/217496

Pl. I. Păuleni. Profilul valului de nord. 1 - Profilul A (malul de vest a S. I); 2 - Profilul B/C (malul de vest a S. I).

The section of the northern wall. 1 section A (the western bank of S.I.), 2 Profile B/C (the western bank of the S.I.).

Pl. II. Păuleni. Urmele turnului și a culoarului (Compl. 13). 1 - Profilul longitudinal al valului (car. C,D - 11/12).
2 - grundrisul car. C,D - 11, 12.

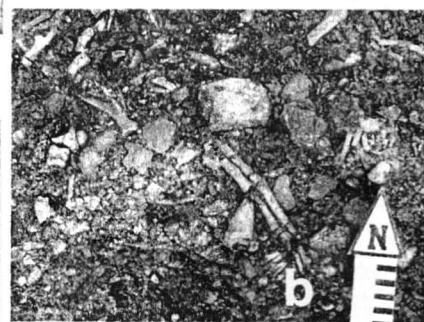
*Traces of the tower and the corridor (compl 13). 1. The longitudinal section of the wall (car. C,D - 11/12).
2. The grundris in the square C,D - 11/12.*

1

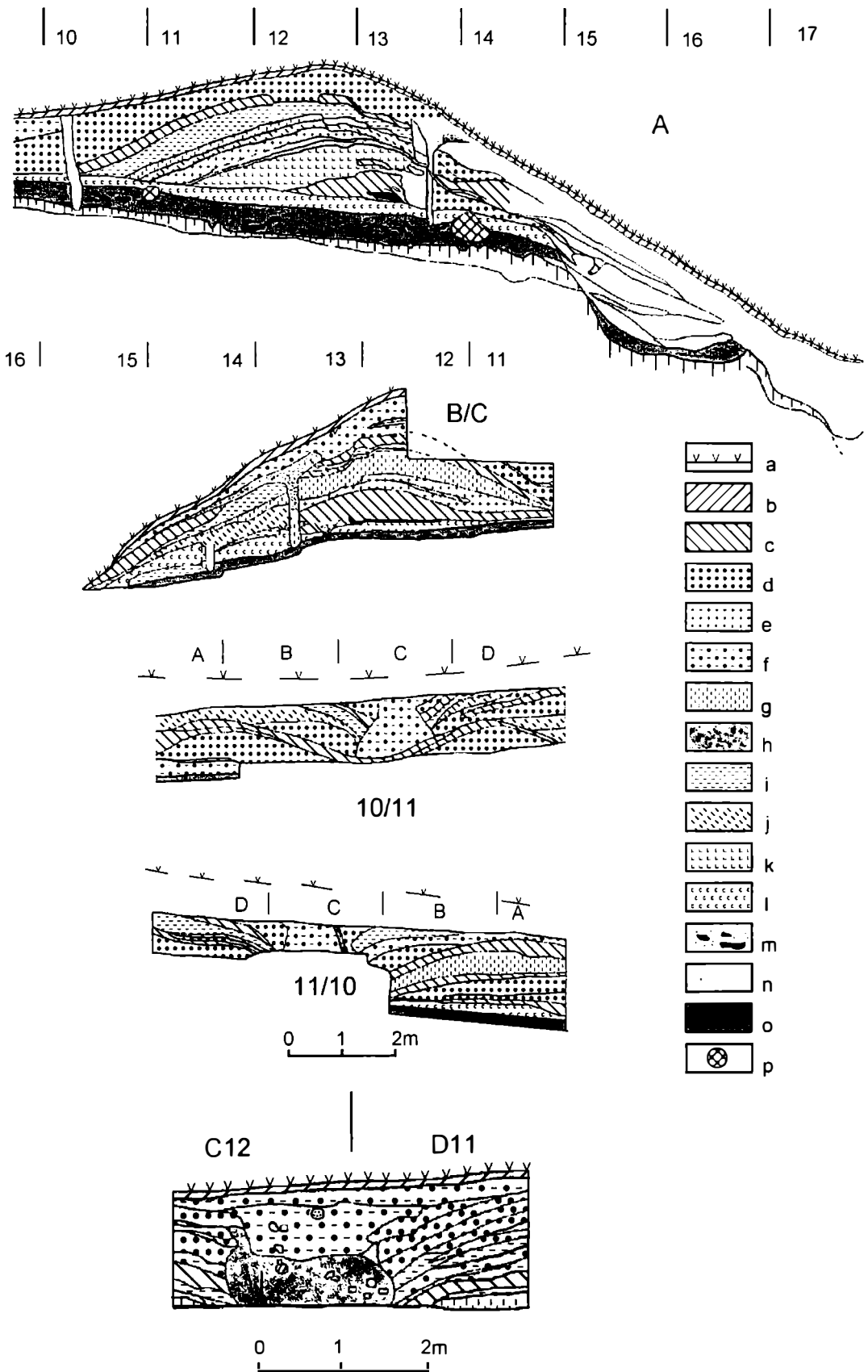

2

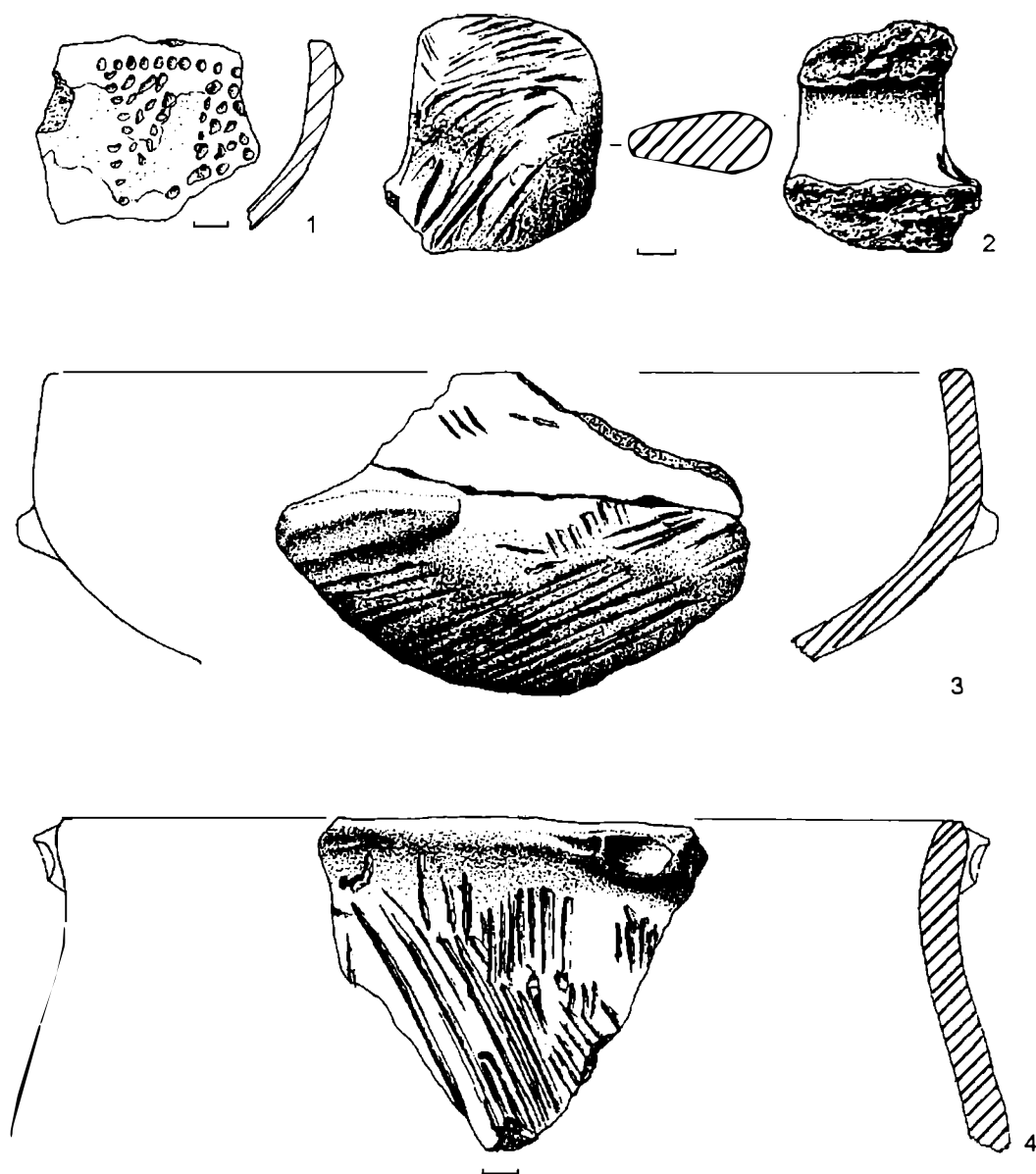

3

Pl. III. Păuleni. Complex L.7a. 1 - Partea superioară: a - umplutura complexului 7a suprapusă de o vatră a locuinței culturii Wietenberg (L.7); b - detaliu. 2 - L.7a după golire. 3 - L.7a după demontarea L.7 : a - vedere de ansamblu; b - detaliu.
Complex L.7a. 1. The superior part: a - the filling of the complex 7a overlapped by a hearth of the Wietenberg culture dwelling (L.7); b-detail. 2. L.7a after 3. L.7a after the dismantling of L.7: a-general view; b-detail.

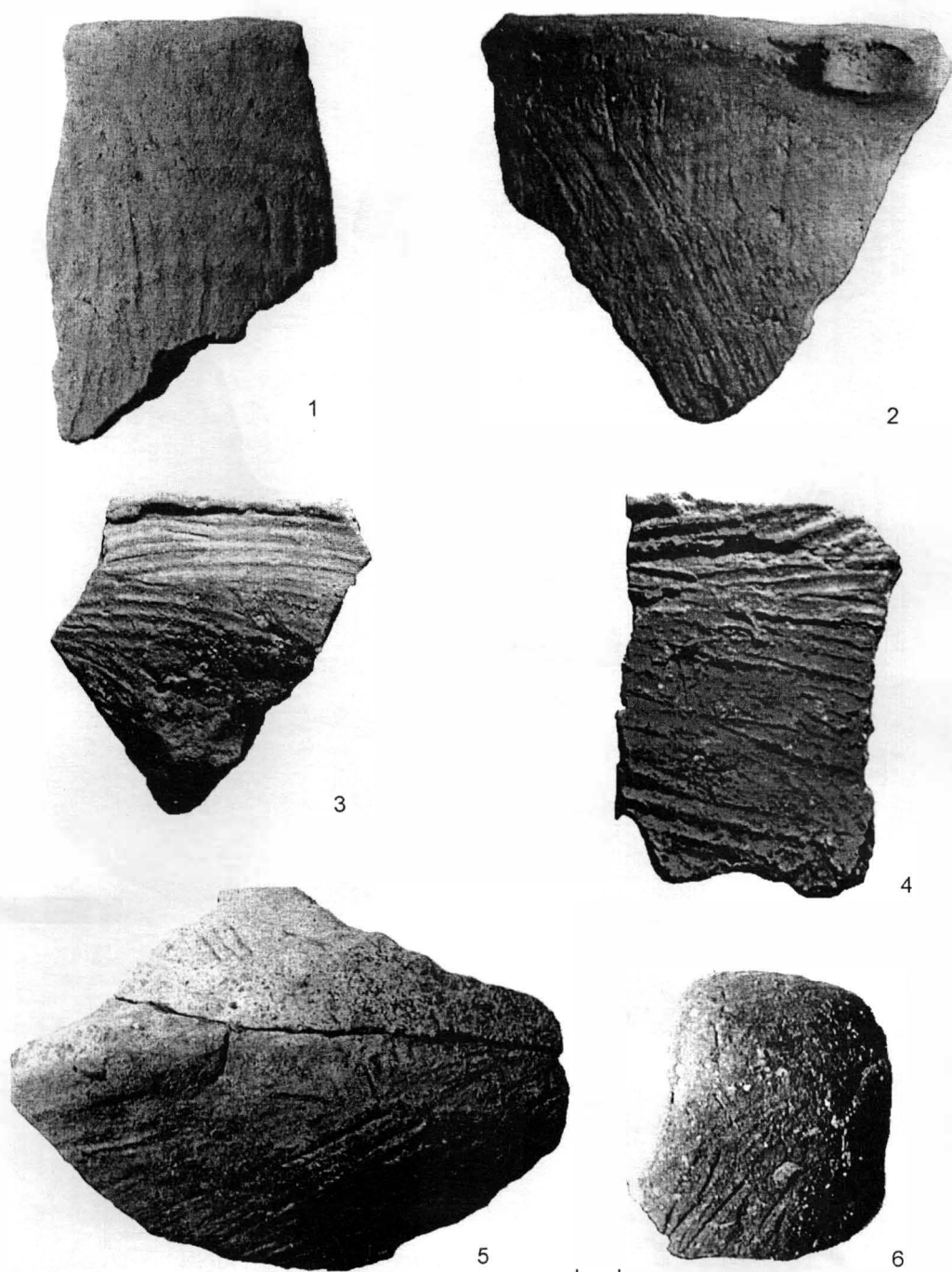

Pl. IV. Păuleni. Profilele valului de nord. A - profilul transversal A, B/C - profilul transversal B/C, C11/12 - profilul longitudinal C11/12, D11, 10/11 - profilul longitudinal pe latura de sud; 11/10 - profilul longitudinal pe latura de nord.
The sections of the northern wall. A-transversal section A, B/C-the transversal profile B/C, C 11/12 the longitudinal section C 11/12, D 11, 10/11 the longitudinal section on the southern side; 10/11-longitudinal section on the northern side.

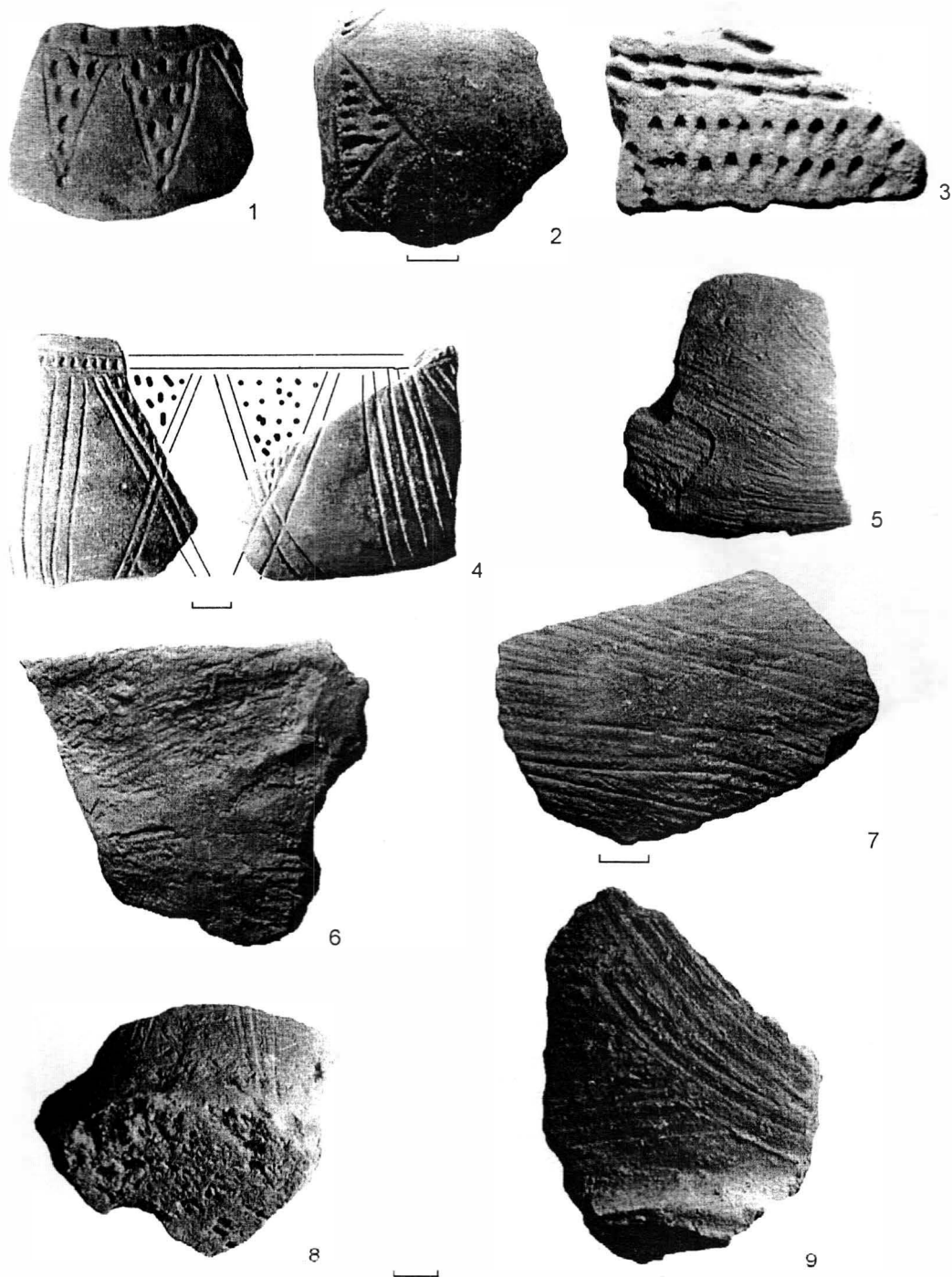
Pl. V. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

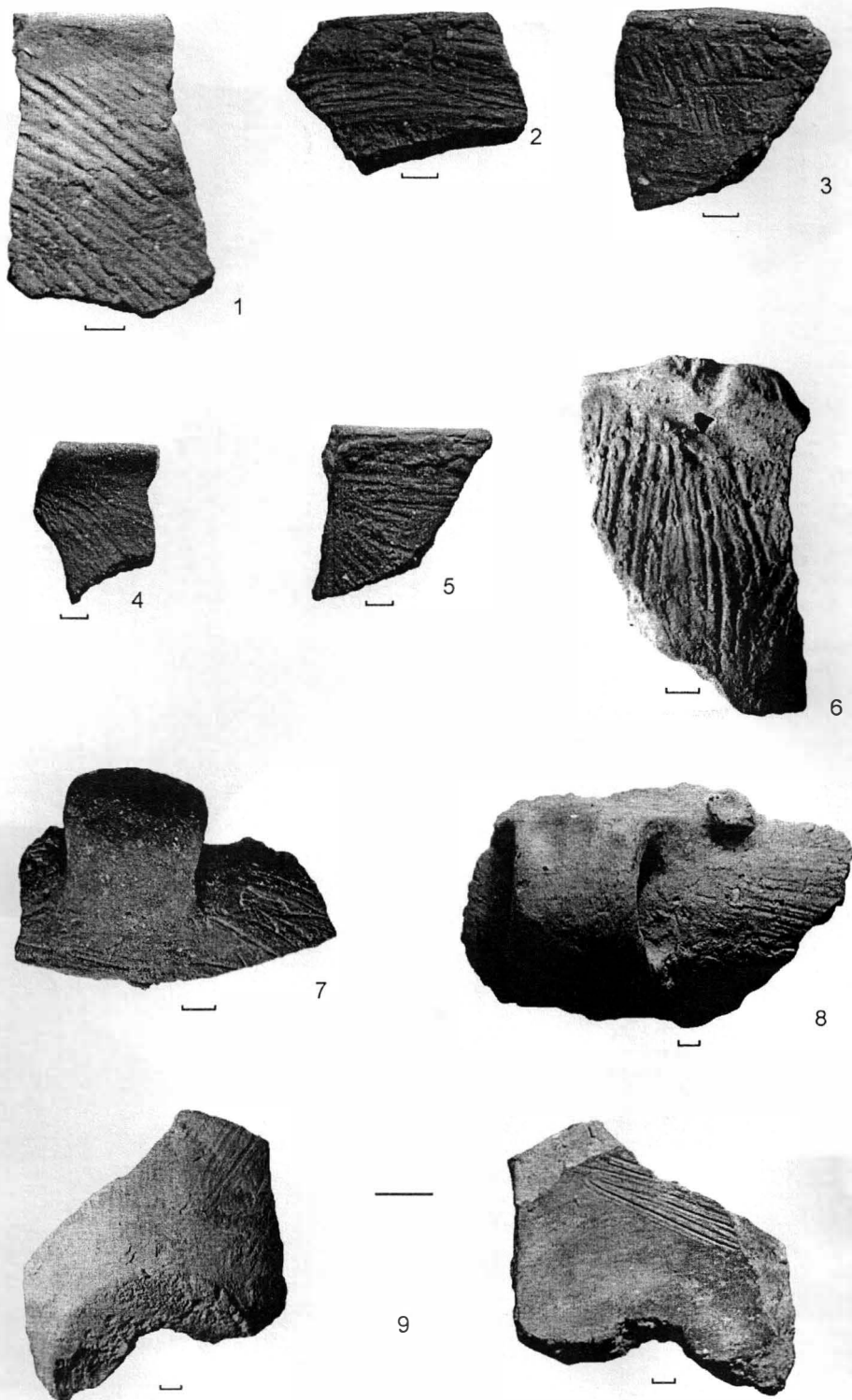
Pl.VI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl.VII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

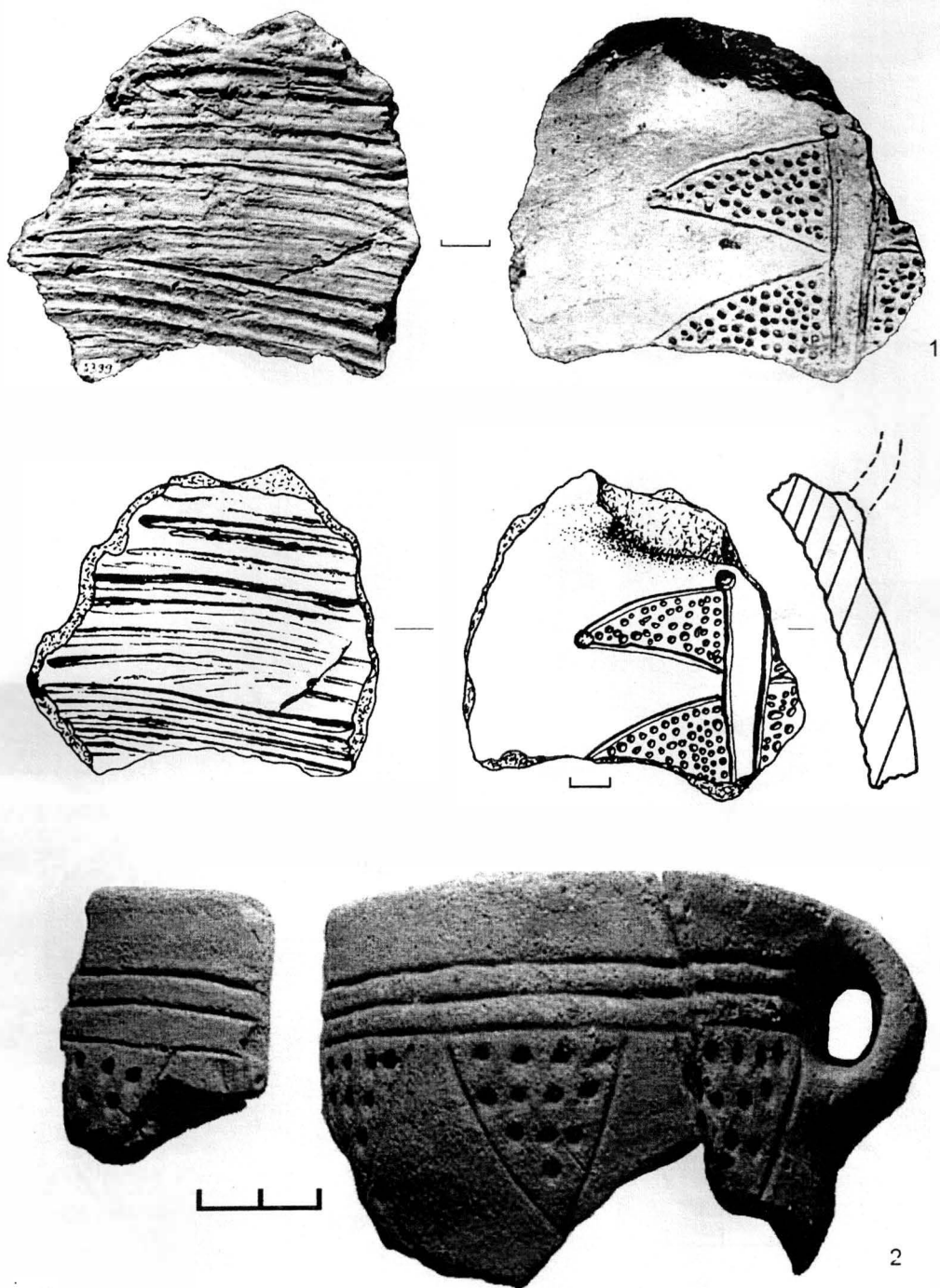
Pl.VIII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Cramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

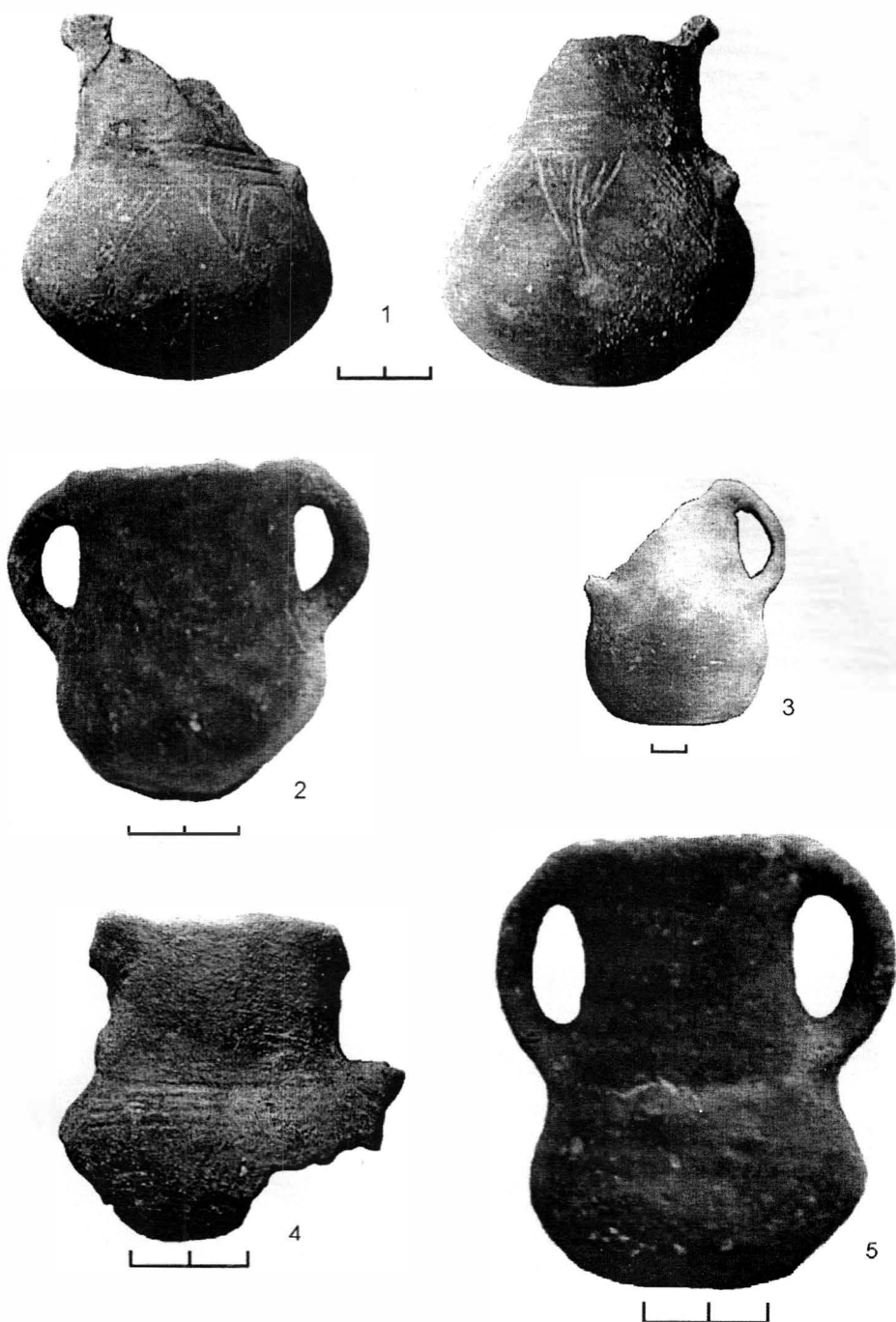
Pl. IX. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

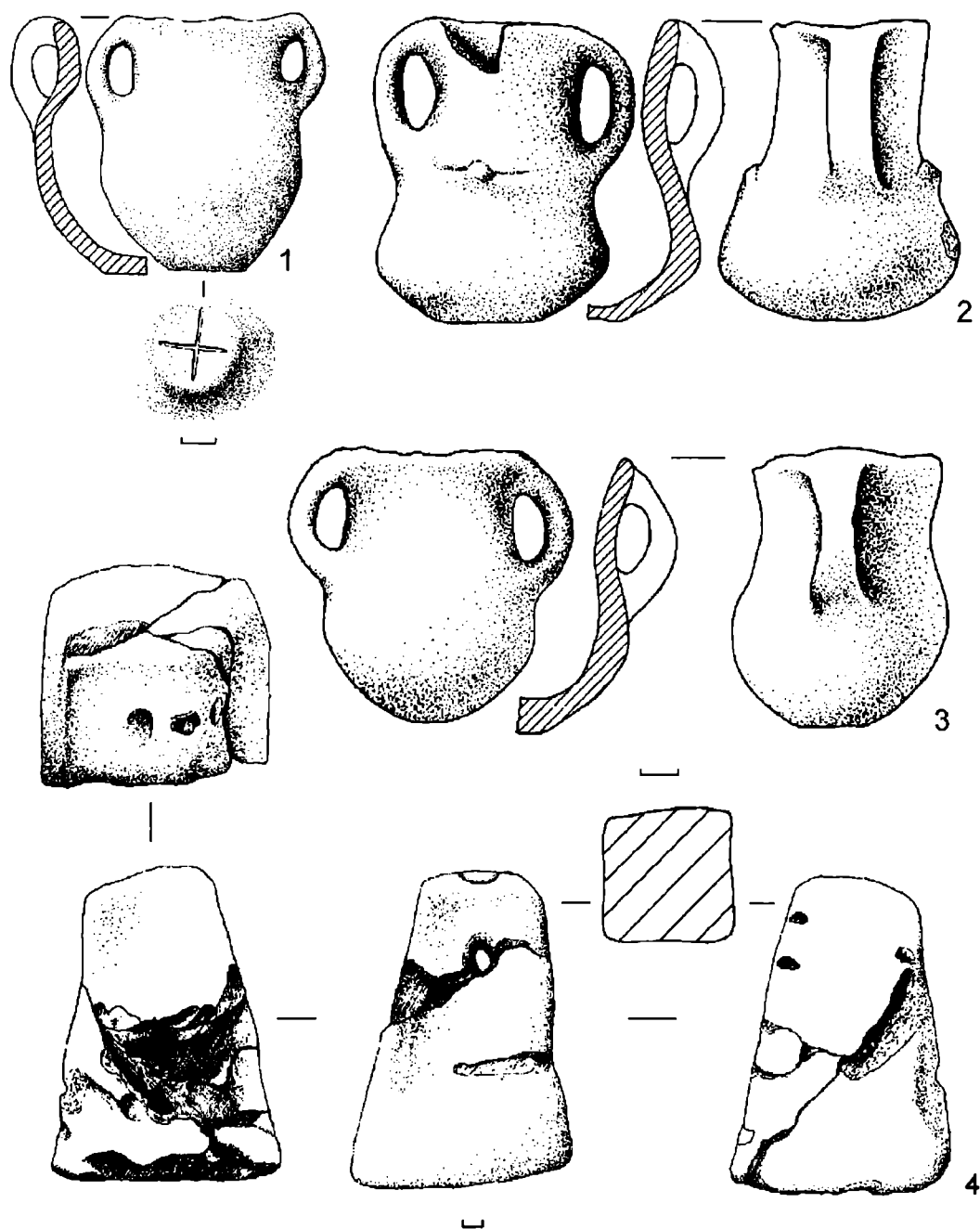
Pl.X. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl.XI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl.XII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

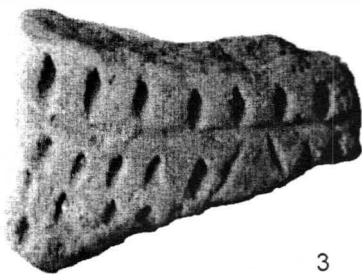
The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

1

2

3

4

5

6

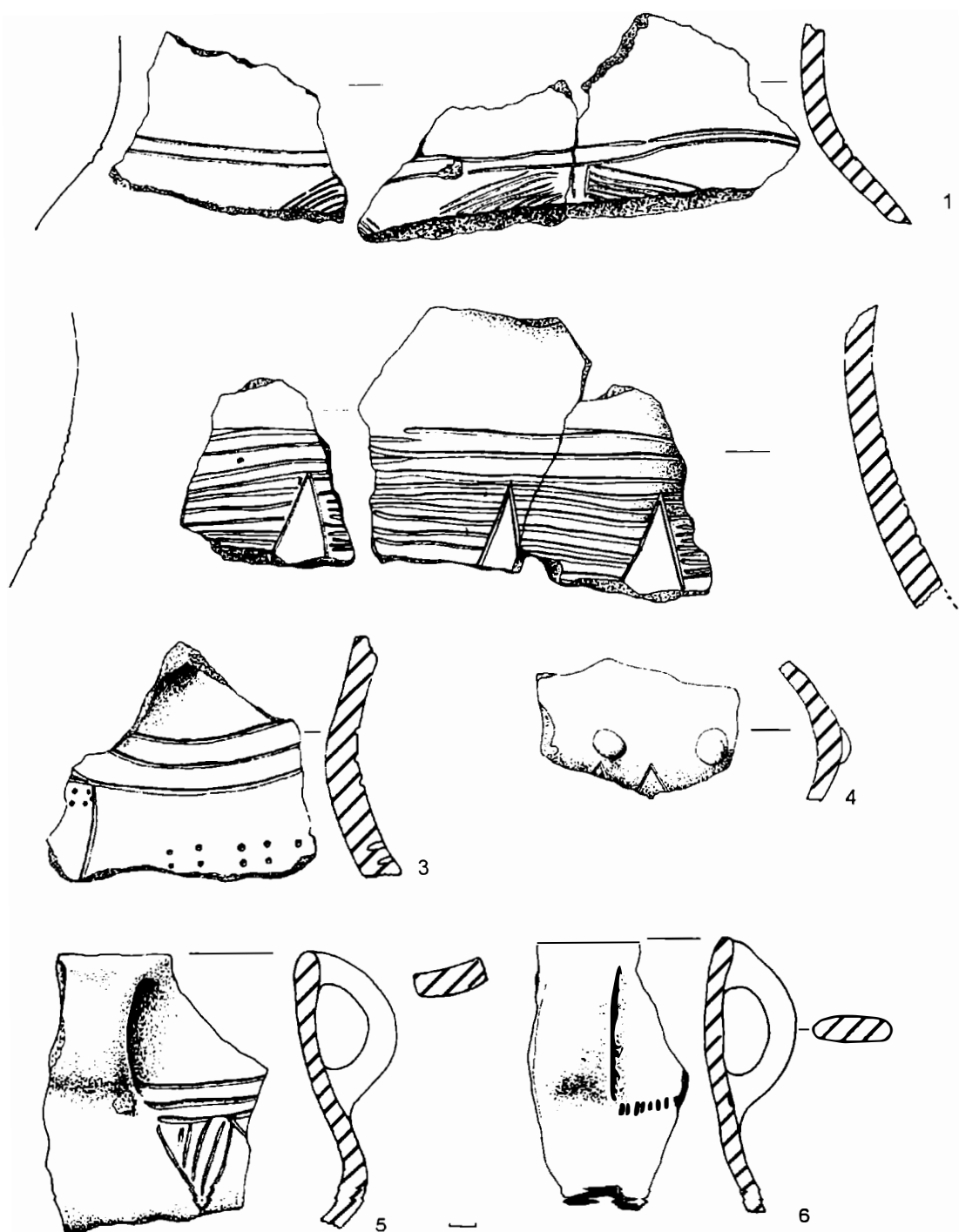
Pl.XIII. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Căramida.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

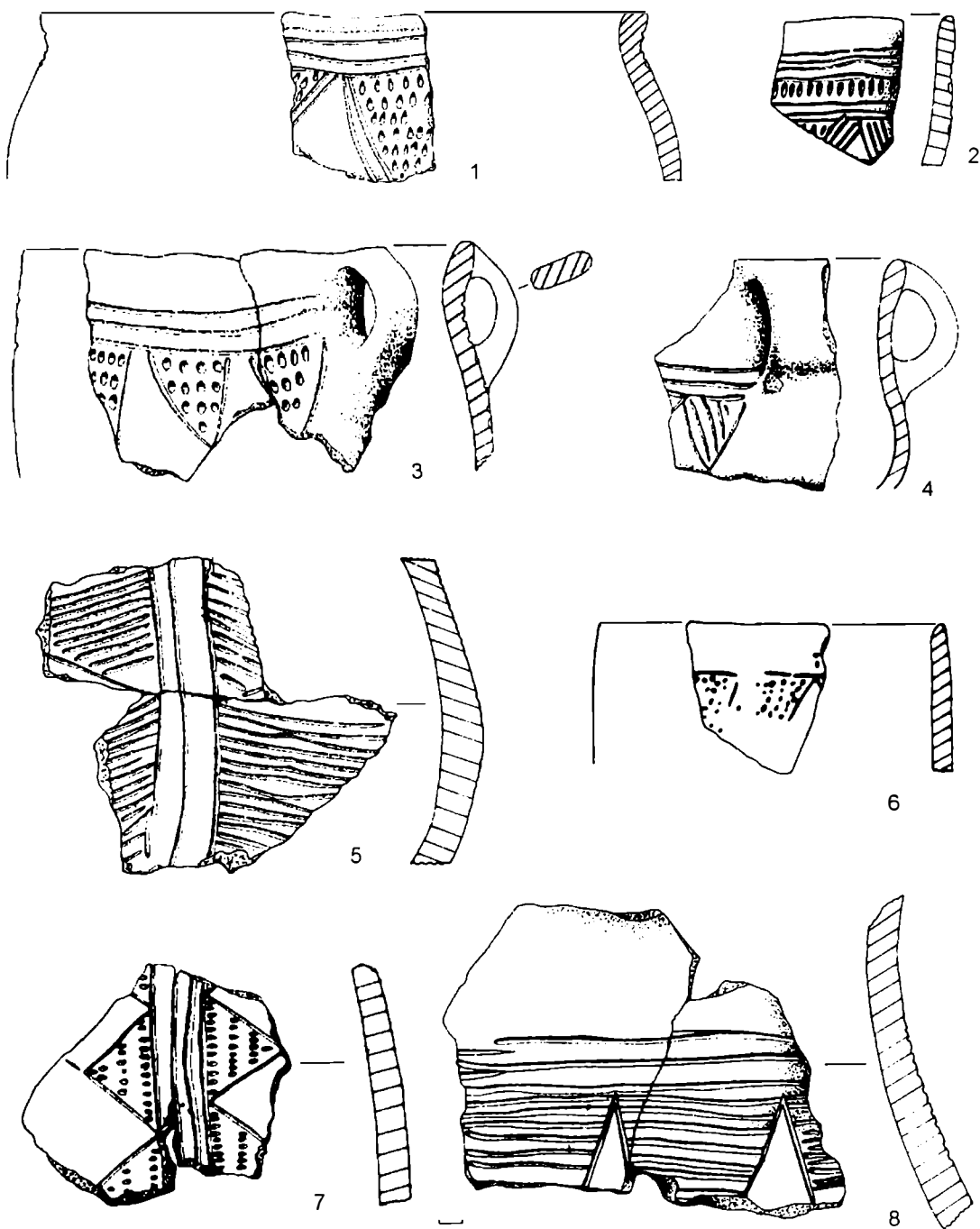
PLXIV. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

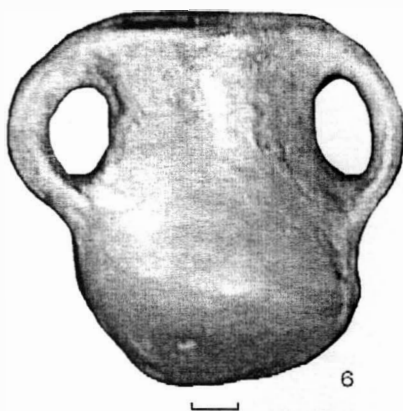
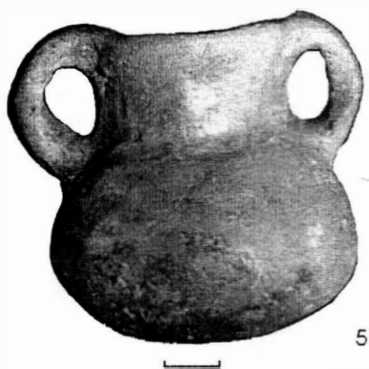
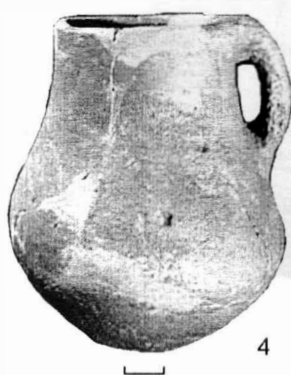
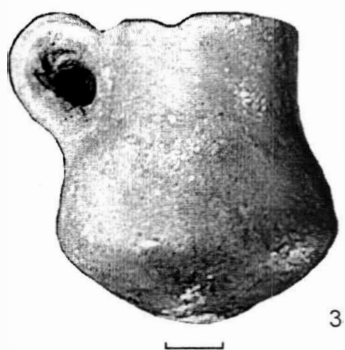
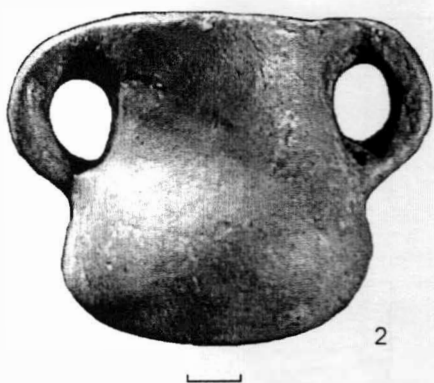
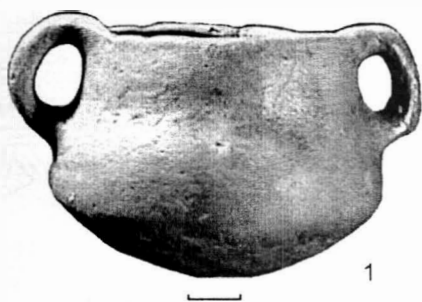
PL.XV. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

PI.XVI. Păuleni. Aspect cultural Ciomortan. Ceramica.

The Ciomortan Cultural Aspect. Pottery.

Pl.XVII. Cultura Costișa. Așezarea Costișa. Ceramică.

The Costișa Culture. The Costișa settlement. Pottery.

Pl.XVIII. Cultura Costișa. 1, 2 - Poduri, 3 - așezarea Cos-tișa. Ceramica.

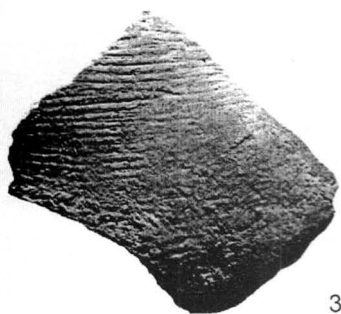
The Costișa Culture. 1-2. Bridges, 3. The Costișa settlement. Pottery.

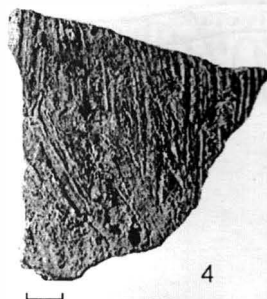
1

2

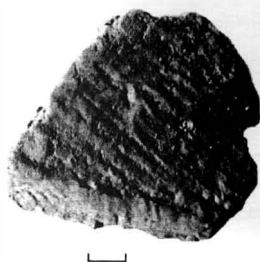
3

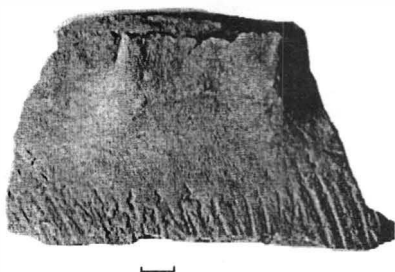
4

5

6

7

8

PLXIX. Cultura Costișa. 1-2, 4-8: Costișa, 3 - Lunca. Ceramica.

The Costișa Culture. 1-2, 4-8: Costișa, 3-Lunca. Pottery.